

آل وقاص در قرن اول هجری

نویسنده
حجت عبادعسکری

سرشناسه: عبادعسکری، حجت، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدیدآور: آل وقاص در قرن اول هجری

مشخصات نشر: تهران: انتشارات حانون، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۴۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۵۱-۱۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۶۳۹۵۹

آل وقاص در قرن اول هجری

ناشر: انتشارات حانون

مؤلف: حجت عبادعسکری

چاپ متن: چاپ برگ

صحافی: برگ

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	بخش اول: موقعیت جغرافیایی، دینی، اجتماعی عربستان و جایگاه قبیله قریش و تیره بنی زهره
۱۱.....	فصل اول: موقعیت جغرافیایی عربستان
۱۳.....	آب و هوای شبه جزیره عربستان
۱۵.....	فصل دوم: «وضعیت دینی و اجتماعی عربستان پیش از اسلام»
۱۶.....	۱) دین و اخلاق مردم عربستان پیش از اسلام
۱۷.....	۲) ساختار اجتماعی، سیاسی و فرهنگی عربستان
۱۹.....	۳) مختصری از وضعیت زنان و دختران در دوره جاهلی
۲۰.....	۴) نظام حاکم بر عربستان پیش از اسلام
۲۳.....	فصل سوم: قبیله قریش و تیره بنی زهره
۲۴.....	۱- وجه تسمیه قریش
۲۵.....	۲- چگونگی تسلط قریش بر مکه
۲۷.....	۳- شکل گیری قریش
۲۸.....	۴- نسب قریش و تیره بنی زهره
۲۹.....	۱- فهرین مالک
۳۰.....	۲- غالب بن فهر
۳۰.....	۳- لؤی بن غالب
۳۱.....	۴- کعب بن لؤی
۳۱.....	۵- مرّه بن کعب
۳۲.....	۶- کلاب بن مرّه
۳۲.....	۷- زهره بن کلاب
۳۳.....	فصل چهارم: نقش بنی زهره در تاریخ مکه
۳۴.....	۱- عضویت در پیمان موسوم به حلف المَطَیِّبین
۳۵.....	۲- پیمان حلف الفضول
۳۵.....	۳- بازسازی کعبه
۳۶.....	۴- بنی زهره و هجرت به حبشه
۳۷.....	بخش دوم: سعد بن ابی وقاص
۳۹.....	فصل اول: سعد بن ابی وقاص در دوران پیامبر (ص)
۴۰.....	۱- نسب سعد بن ابی وقاص و کنیه اش

- ۲- مسلمان شدن سعدبن ابی وقاص ۴۱
- ۳- سعدبن ابی وقاص و دعوت مخفیانه پیامبر ۴۲
- ۴- سعدبن ابی وقاص و هجرت به حبشه ۴۲
- ۵- سعدبن ابی وقاص در شعب ابیطالب ۴۳
- ۶- هجرت به یثرب (مدینه) ۴۳
- ۷- نقش سعد در سربها و غزوات پیامبر اسلام (ص) ۴۴
- الف) سربه عبیده بن حارث و سعدبن ابی وقاص ۴۴
- ب- سربه خُرار (سعدبن ابی وقاص) ۴۵
- ج- سربه عبدالله بن جَحش اسدی و سعدبن ابی وقاص ۴۵
- د- غزوه بدر و سعدبن ابی وقاص ۴۶
- ر- غزوه احد و سعدبن ابی وقاص ۴۷
- س- غزوه خندق و سعدبن ابی وقاص ۴۸
- ش - واقعه غديرخم و سعدبن ابی وقاص ۴۹
- ۸- بیماری سعدبن ابی وقاص و دعای پیامبر در حق وی : ۴۹
- ۹- سعدبن ابی وقاص کاتب رسول خدا ۵۰
- ۱۰- خرده گیری سعدبن ابی وقاص از پیامبر (ص) ۵۰
- ۱۱- سعدبن ابی وقاص در سپاه اسامه ۵۱
- بررسی اجمالی شخصیت سعدبن ابی وقاص در زمان حیات رسول خدا (ص) ۵۱
- فصل دوم: سعد در دوران خلافت خلیفه اول (ابوبکر بن ابی قحافه) ۵۳
- ۱- سعدبن ابی وقاص در سقیفه ۵۴
- ۲- سعد و خلیفه اول ۵۴
- فصل سوم: سعد در دوران خلافت خلیفه دوم (عمر بن خطاب) ۵۷
- ۱- اوضاع سیاسی اجتماعی ایران ۵۸
- ۲- سعد بن ابی وقاص فرمانده سپاه در جنگ با ایران ۵۹
- ۳- نبرد قادسیه و سعدبن ابی وقاص ۶۱
- ۴- سعدبن ابی وقاص و نكوهش سربازان ۶۳
- ۵- ادامه‌ی فتوحات بدست سعدبن ابی وقاص ۶۳
- ۶- سعدبن ابی وقاص و تجدید بنای شهر کوفه ۶۵
- ۷- سعدبن ابی وقاص و بنای قصر در شهر کوفه و سوزاندن در آن به دستور خلیفه دوم ۶۸
- ۸- عزل سعد از ولایت کوفه ۶۹
- ۹- نقش سعد بن ابی وقاص در مسائل سیاسی ۷۰
- دیدگاه خلیفه دوم نسبت به خلافت سعد ۷۱

۷۲	اتمام حجت امام علی (ع) با اعضای شورا
۷۴	۱۰- نقش غلام سعد در قتل خلیفه دوم
۷۵	۱۱- وصیت سعد
۷۶	۱۲- سعد و استیجاب دعا
۷۷	فصل چهارم: سعد در دوران خلافت خلیفه سوم (عثمان بن عفان)
۷۹	۱- سعد و مال اندوزی
۸۰	۲- نقش سعد در شورش های زمان عثمان
۸۳	فصل پنجم: سعد در زمان خلافت حضرت علی (ع)
۸۶	۱- قاعدین زمینه ساز ارجاء و اعتزال
۸۷	۲- عدم بیعت قاعدین با حضرت علی (ع) و چگونگی برخورد با آن حضرت
۸۸	۳- سعد و جریان حکمیت در جنگ صفین
۹۰	۴- قطع شدن حقوق سعد از بیت المال
۹۱	فصل ششم: سعد در زمان معاویه
۹۳	ملاقات سعد با معاویه و دفاع از علی (ع)
۹۵	درگذشت سعد
۹۷	بخش سوم: عمر بن سعد بن ابی وقاص
۹۹	فصل اول: عمر بن سعد بن ابی وقاص و شرکت در فتوحات همراه پدر
۱۰۰	۱- عمر بن سعد در جنگ صفین
۱۰۱	۲- عمر بن سعد و واقعه شهادت حجر بن عدی
۱۰۲	۳- انتصاب عمر بن سعد به امارت مکه توسط یزید بن معاویه
۱۰۲	۴- خیانت عمر بن سعد در افشای وصیت مسلم بن عقیل
۱۰۵	فصل دوم: عمر بن سعد بن ابی وقاص و واقعه کربلا
۱۰۶	۱- وعده امارت ری با کشتن امام حسین (ع) و شب تردید
۱۰۸	۲- ورود عمر بن سعد به کربلا
۱۰۹	۳- امام حسین (ع) و عمر بن سعد
۱۱۰	۴- نامه عمر بن سعد به عیدالله درباره ی گزارش ملاقات با امام حسین (ع)
۱۱۱	۵- آغاز جنگ
۱۱۲	۶- عمر بن سعد و شهادت امام حسین (ع)
۱۱۵	فصل سوم: سرانجام عمر بن سعد بن ابی وقاص
۱۱۶	۱- قیام مختار و کشته شدن عمر بن سعد و فرزندش
۱۱۸	۲- فرستادن سرها به مدینه

۱۱۹	بخش چهارم: دیگر اعضای این خاندان
۱۲۰	هاشم بن عتبہ بن ابی وقاص معروف به مرقال
۱۲۰	الف) هاشم بن عتبہ و شرکت در فتوحات شام
۱۲۱	ب) هاشم بن عتبہ و شرکت در فتوحات ایران
۱۲۲	ج) هاشم بن عتبہ در دوران خلافت حضرت علی (ع)
۱۲۲	۱- هاشم بن عتبہ و بیعت با علی (ع)
۱۲۲	۲- هاشم بن عتبہ و جنگ جمل
۱۲۴	۳- هاشم بن عتبہ و جنگ صفین
۱۲۶	۴- شهادت هاشم بن عتبہ
۱۲۸	عبدالله بن هاشم بن عتبہ بن ابی وقاص
۱۳۰	عتبہ بن ابی وقاص
۱۳۱	عمیر بن ابی وقاص
۱۳۲	مُصعب بن سعد بن ابی وقاص
۱۳۲	عامر بن سعد بن ابی وقاص
۱۳۳	محمد بن سعد بن ابی وقاص
۱۳۴	خاتمه
۱۳۷	کتاب شناسی

مقدمه

سعد بن ابی وقاص و پسرش عمر بن سعد و برخی دیگر از افراد این خاندان از جمله کسانی بودند که دوران حضرت رسول اکرم (ص) را درک کرده اند و در بعضی از وقایع دوران نخستین اسلامی و دوران امویان نقشی مهم و سهمی بسزا داشتند و خیال رهبری و خلافت را در سر می پروراندند.

این موضوع در چند بخش در این کتاب بررسی می شود :

بخش اول موقعیت جغرافیایی و وضعیت دینی و اجتماعی عربستان را مورد بررسی قرار می دهد.

بخش دوم در مورد سعد بن ابی وقاص، چگونگی اسلام آوردن او و رفتارش در زمان حضرت رسول اکرم (ص) و خلفای راشدین و فرجام کار وی در دوران معاویه مطرح می شود .

بخش سوم در مورد عمر بن سعد بن ابی وقاص علاوه بر روابط و مناسبات او در دوران خلفا و حضرت علی (ع)، آنچه از اهمیت برخوردار است نقش وی در قتل امام حسین (ع) در واقعه ی عاشورا است. و همچنین فرجام کار وی و به قتل رسیدن وی توسط مختار مورد بررسی قرار می گیرد .

بخش چهارم در باره دیگر افراد آل وقاص همچون هاشم بن عتبہ بن ابی وقاص است. این فرد حامی حضرت علی (ع) بود و در جنگ صفین در رکاب حضرت علی (ع) به شهادت رسید. از دیگر اعضای آل وقاص در متون اسلامی سخنها رفته است که به توصیف و معرفی آنان پرداخته شده است تا حق مطلب ادا شود. شیوه ی نگارش کتاب مبتنی بر نقد و تجزیه و تحلیل گزارش وقایعی است که در متون اسلامی بویژه در تاریخ اسلام نقل شده است که اهم این منابع تاریخی عبارتند از: کتب تاریخ عمومی، تاریخ خلفا، انساب، سیره، فتوح، مغازی، طبقات و شرح احوال صحابه و رجال و بعضی از کتب حدیث می باشد و تاحدی سعی شده است که موارد تشابه و اختلاف در منابع تاریخی نشان داده شود .